

KLAGANDE

Försäkringskassan
Processjuridiska enheten, Sundsvall
851 93 Sundsvall

MOTPART

████████████████████ ████████████████████
Ombud: Advokat Adam Grabavac
C J Advokatbyrå AB
Cardellgatan 1
114 36 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Faluns dom den 16 december 2015 i mål nr 575-15,
se bilaga A

SAKEN

Assistansersättning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan yrkar att förvaltningsrättens dom upphävs och, i första hand, att Försäkringskassans beslut den 17 december 2014 fastställs.

Försäkringskassan yrkar i andra hand att målet återförvisas till förvaltningsrätten för prövning av om [REDACTED] har rätt till assistansersättning med mer än 107,67 timmar per vecka.

Försäkringskassan anför bl.a. följande till stöd för sin talan.

Enligt 51 kap. 12 § socialförsäkringsbalken (SFB) ska ett beslut om assistansersättning gälla oförändrat under två år om förhållandena inte ändras väsentligt innan. Avsikten är att den försäkrade ska ha möjlighet att förutse sin ekonomiska situation. Det är av intresse att kammarrätten klargör om byte av skola kan anses utgöra sådana väsentligt ändrade förhållanden. En omständighet som talar för detta är att assistansersättning enligt huvudregeln inte betalas ut under skoltid. Det krävs särskilda skäl för att ersättning ska lämnas. Om skolan kan tillgodose den försäkrades behov ska assistansersättning inte lämnas. Även om den försäkrades funktionsnedsättning och behov av hjälp är oförändrat kan skolornas förutsättningar att tillgodose behovet variera.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten anser att det finns skäl att meddela prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

Vid prövning av särskilda skäl för assistansersättning under skoltid bedöms personens funktionshinder och behov av stöd samt förutsättningarna för denne att få behoven tillgodosedda av skolan. Av utredningen i målet framgår inte att någon förändring skett i [REDACTED] situation avseende dessa förhållanden. Enbart den omständigheten att hon

bytt skola innebär inte sådan väsentlig förändring av förhållandena som medför att rätten till assistansersättning ska omprövas. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Mats Törnered
kammarrättslagman
ordförande

Gunnel Wadsten
kammarrättsråd
referent

Eric Lowén
f.d. kammarrättsråd

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN
Enhet 1
Föredragande
Conny Israelsson

DOM
2015-12-16
Meddelad i
Falun

Mål nr
575-15

KLAGANDE

[REDACTED]

Ombud: Advokat Adam Grabavac
C J Advokatbyrå AB
Cardellgatan 1
114 36 Stockholm

MOTPART

Försäkringskassan
Processjuridiska enheten/Sundsvall
851 93 Sundsvall

ÖVERKLAGAT BESLUT

Försäkringskassans beslut 2014-12-17, diariernr 054157-2014

SAKEN

Assistansersättning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten förklarar att [REDACTED] vid tiden för det överklagade beslutet hade rätt till assistansersättning under skoltid i enlighet med förvaltningsrättens dom den 5 mars 2014 och upphäver det överklagade beslutet i den del som gäller sådan ersättning.

Dok.Id 147123

Postadress Box 45 S-791 21 Falun	Besöksadress Kullen 4	Telefon 023-383 00 00 E-post: forvaltningsrattenifalun@dom.se	Telefax 023-383 00 80	Expeditionstid måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:00
---	---------------------------------	---	---------------------------------	--

BAKGRUND

Försäkringskassan beslutade den 30 oktober 2014 att avslå [REDACTED] [REDACTED] ansökan om fler assistanstimmar och att hon får fortsatt assistansersättning med i genomsnitt 107,67 timmar i veckan. Beslutet ändrades inte vid omprövning den 17 december 2014.

YRKANDEN M.M.

I överklagande yrkar [REDACTED] att förvaltningsrätten med upphävande av Försäkringskassans beslut förklarar henne berättigad till assistansersättning under den tid hon vistas i skolan. [REDACTED] [REDACTED] anför bl.a. följande till stöd för sin talan. Förvaltningsrätten i Falun har i dom den 5 mars 2014 i mål nr 1898-13 bedömt att hon har rätt till assistansersättning under den tid hon vistas i skolan. Vid tiden för förvaltningsrättens prövning gick hon i träningskola, vilket är en särskild inriktning på grundsärskola. Hon går numera på en gymnasiesärskola. Hennes nuvarande skola kan inte heller tillgodose hennes hjälpbehov varför det råder oförändrade förhållanden. Skolan är inte ansvarig för annat än att tillhandahålla en till den pedagogiska verksamheten mer generellt knuten person och det faller utanför skolans ansvar att tillse att stöd ges av en person med ingående kännedom om den funktionshindrade. Bedömningen av om det föreligger särskilda skäl för assistansersättning för tid i skolan utgår från den enskildes funktionshinder och hjälpbehov. Förvaltningsrätten har sedan tidigare fastställt att hon uppfyller särskilda skäl enligt 106 kap. 25 § socialförsäkringsbalken, SFB, att beviljas assistansersättning under den tid hon vistas i skolan. Enbart byte av skolform kan inte anses vara ändrade förhållanden på så sätt att särskilda skäl för assistansersättning inte längre föreligger. Av en skrivelse den 28 april 2014 av rektor [REDACTED] [REDACTED] framgår att hennes kommunikation är starkt begränsad då hon inte har något talat språk och endast i mycket liten omfattning kan tolka och förstå bilder. Intyget styrker att det krävs ingående kunskaper om henne för att kommunikation ska vara möjlig och att hon har ett större behov av personligt stöd än vad skolan kan tillgodose. Skolan har i intyg den 10 februari

2015 framhållit att hennes epilepsi medför ett hjälpbehov som personalen på skolan inte kan tillgodose.

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås. Försäkringskassan hänvisar i första hand till motiveringen i beslutet och tillägger bl.a. följande. [REDACTED] har bytt skola och de förhållanden som låg till grund för förvaltningsrättens dom har därmed förändrats. Mot bakgrund av detta anser Försäkringskassan att det ska göras en ny förutsättningslös prövning av om det finns särskilda skäl för assistansersättning under skoltid. Enligt Försäkringskassans bedömning visar utredningen att [REDACTED] kan få sina särskilda behov tillgodosedda av gymnasiesärskolan. Det har inte tidigare framkommit att skolan inte anser sig kunna tillgodose hennes behov av hjälp kring epilepsin. Av den medicinska utredningen framgår att hon har en aktiv epilepsi där anfallsfrekvensen varierar. Hon behöver tillsyn och stöd av en vuxen med god kännedom om epilepsin. Enligt Försäkringskassan ligger det inom ramen för gymnasiesärskolans ansvar att ha kompetens rörande åtgärder och medicinering i anledning av epilepsin. Det framkommer inte att hjälpbehovet är så frekvent och kräver sådana speciella kunskaper att det kan anses falla utanför detta ansvar. Enligt Försäkringskassans bedömning går inte [REDACTED] sammantagna hjälpbehov utöver vad som ska tillgodoses inom ramen för gymnasieskolans verksamhet.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt 106 kap. 24 § 4 socialförsäkringsbalken (2010:110), SFB, lämnas inte assistansersättning för tid när den funktionshindrade vistas i skola. Assistansersättning kan dock lämnas för sådan tid om det finns särskilda skäl (106 kap. 25 § SFB).

Enligt 51 kap. 12 § SFB ska rätten till assistansersättning omprövas sedan två år förflutit från senaste prövningen och vid väsentligt ändrade förhållanden.

Bestämmelsen innebär att Försäkringskassan är bunden av ett beslut under två år om inte förhållandena tidigare ändras väsentligt.

Förvaltningsrättens dom den 5 mars 2014 i mål nr 1898-13 innebar en ändring av Försäkringskassans omprövningsbeslut den 22 april 2013 och grundbeslutet den 31 januari 2013 på så sätt att [REDACTED] fick rätt till assistansersättning under den tid hon vistas i skolan. Vid tiden för det nu aktuella beslutet den 30 oktober 2014 hade två år ännu inte flutit sedan Försäkringskassans grundbeslut den 31 januari 2013. Det var därför inte möjligt att göra en förutsättningslös omprövning av beslutet den 31 januari 2013 med stöd av tvåårsregeln. [REDACTED] hade börjat i gymnasieskola. Såvitt framgår av utredningen i målet var hennes situation i huvudsak oförändrad vad gäller hennes funktionsnedsättning och behov av hjälp i skolan. Enbart den omständigheten att [REDACTED] [REDACTED] bytt skola är inte heller, såsom Försäkringskassan gjort gällande, tillräckligt för att förhållandena som låg till grund för Förvaltningsrättens dom ska anses ha ändrats väsentligt. Förvaltningsrätten finner mot den bakgrunden att [REDACTED] vid tiden för det nu överklagade beslutet fortfarande hade rätt till assistansersättning under skoltid i enlighet med förvaltningsrättens dom och att det saknats grund för en sådan prövning som Försäkringskassan har gjort. Det överklagade beslutet ska därför upphävas i den del som gäller rätt till assistansersättning under skoltid.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3104/1C).

Lina Nilsson Levin
förvaltningsrättsfiskal

I avgörandet har även nämndemännen Stefan Jonäng, Jessica Larsson och Kerstin Floberg deltagit.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom två månader** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om

de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

Sista dagen för överklagande är i regel den dag som genom sitt tal i månaden motsvarar den dag Ni fick del av beslutet. Om Ni fick del av förvaltningsrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om Ni fick del av beslutet en dag med ett tal i månaden som inte finns i slutmånaden löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag. Om Ni fick del av beslutet t.ex. den 31 juli måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 september.

Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.